מסדרים אירועים ומסבירים קשרי זמן וסיבה

רב גילי ו׳–ז׳ | עברית שפת אם וריענון — רצף הוראה מוצע | יישום משולב

רצף הוראה מוצע; התאמה רשמית לתוכנית לימודים לא אומתה.

המטרה שלי

אוכל לסדר אירועים לפי זמן ולהסביר שני קשרים ביניהם, בלי להמציא סיבה שלא נכתבה.

ידע קודם

קריאת משפטים ואוצר מילים בסיסי; איתור מידע מפורש. לחזרה: H-002 הקיים בספרייה.

בדיקת כניסה

תרגיל 1 (Q001)

קראו: ״אחרי שנטע סגרה את הספר, היא כיבתה את המנורה״. מה קרה קודם?

_____
_____
_____

תרגיל 2 (Q002)

האם המשפט הקודם מוכיח שסגירת הספר גרמה לכיבוי המנורה?

_____
_____
_____

YECHEKEL YEHUDA
יחזקאל יהודה
חדר כושר למ״ח
למידה | תרגול | שאלות | הצלחה
כוונה אותך להצלחה

מצאתם טעות או שיש לכם הצעה לשיפור?
נשמח לשמוע מכם! שלחו לנו הודעה
בדוא״ל או דרך האתר, בציון מזהה התרגיל.
yechezkelheziyehuda@gmail.com
yechezkelyehuda.com | יחזקאל יהודה

הסבר ודוגמה פתורה

סדר האזכור בסיפור אינו תמיד סדר ההתרחשות. מסמנים אירועים ומילות זמן כגון לפני, אחרי ולמחרת, ואז מסדרים לפי מה שקרה. ״באותו זמן״ עשוי לתאר פעולות מקבילות: אין לכפות ביניהן סדר.

קשר סיבתי מסביר מדוע אירוע קרה. ״מפני ש״ ו״לכן״ מסייעות לזהות אותו. אירוע מאוחר אינו בהכרח תוצאה של האירוע הקודם. מבססים כל קשר על המשפטים, ולא על ניחוש.

טקסט לתרגול — העציץ (טקסט מקורי):

ביום ראשון גילתה נטע שהאדמה בעציץ יבשה. מפני שהאדמה הייתה יבשה, היא השקתה אותה. לאחר ההשקיה היא הניחה פתק ליד העציץ. ביום שני היא קראה את הפתק ובדקה שוב את האדמה. האדמה הייתה עדיין לחה, ולכן לא השקתה באותו יום.

תרגיל 3 (Q003)

מה קדם להנחת הפתק, ומה הייתה הסיבה להשקיה ביום ראשון?

פתרון או מחוון: ההשקיה קדמה לפתק: ״לאחר ההשקיה״ הוא רמז לזמן. הסיבה להשקיה היא האדמה היבשה: נאמר ״מפני שהאדמה הייתה יבשה״. בחרנו קשר זמן אחד וקשר סיבה אחד, ולא הנחנו שהפתק גרם למצב האדמה.

מצאתם טעות או שיש לכם הצעה לשיפור?
נשמח לשמוע מכם! שלחו לנו הודעה
בדוא״ל או דרך האתר, בצירוף מזהה התרגיל.
yechezkelheziyehuda@gmail.com
יחזקאל יהודה | yechezkelyehuda.com

עזרה בשלושה צעדים

שלב 1: בדקו מה בדיוק כל משפט אומר שקרה, ומתי. הפרידו פעולה ממצב כמו אדמה לחה.

שלב 2: רשמו כל אירוע בשורה. לצד זוג אירועים כתבו לפני או אחרי; ליד סיבה מפורשת כתבו מדוע. פעולות מקבילות יכולות להיות באותה שורה.

שלב 3: דוגמה מקבילה: ״מפני שירד גשם, המשחק עבר לאולם. אחרי המעבר סידרו כיסאות״. הגשם הוא סיבת המעבר; סידור הכיסאות מאוחר מהמעבר. לא נאמר שסידור הכיסאות גרם לגשם.

טעות נפוצה ותיקון

טעות נפוצה: להתחיל באירוע הראשון שהוזכר גם כשהמספר חוזר לעבר, או לכתוב ״בגלל״ במקום ״אחרי״. תיקון: חפשו סימני זמן, ובדקו בנפרד אם הטקסט באמת מציין סיבה.

YECHEKEL YEHUDA
יחזקאל יהודה
חדר כושר למ״ח
למידה | תרגול | שאלות | הצלחה

תרגול יישום משולב

תרגיל 4 (Q004)

תלמיד סיכם: ״נטע הניחה פתק ולכן השקתה״. תקנו גם את הסדר וגם את הטענה הסיבתית.

_____
_____
_____

תרגיל 5 (Q005)

בנו רצף בן ארבע תחנות ליום שני: קריאת פתק; בדיקת אדמה; מציאת לחות; אי השקיה. הסבירו אילו תחנות הן פעולות ואיזו היא ממצא.

_____
_____
_____

YECHEKEL YEHUDA
יחזקאל יהודה
חדר כושר למ״ח
למידה | תרגול | שאלות | הצלחה

תרגיל 6 (Q006)

סיפור חדש מתחיל כך: ״בערב הצגנו את הכרזה. בבוקר הכנו אותה, ולפני ההכנה בחרנו נושא״. סדרו את שלושת האירועים והסבירו שני קשרי זמן.

_____
_____
_____

בדיקה חדשה לאחר עזרה

תרגיל 7 (Q007)

קראו משפט חדש: ״לפני שהצלצול נשמע, התלמידים סיימו לסדר. אחרי הצלצול הם יצאו״. כתבו את שלושת האירועים לפי זמן.

_____
_____
_____

YECHEKEL YEHUDA
יחזקאל יהודה
חדר כושר למ״ח
למידה | תרגול | שאלות | הצלחה

משימת סיום

תרגיל 8 (Q008)

טקסט חדש למשימת סיום (מקורי):

ביום חמישי הציגה הכיתה דגם. ההכנה החלה ביום שני, לאחר שהכיתה בחרה נושא ביום ראשון. ביום שלישי נשבר חלק, ולכן ביום רביעי תיקנו אותו. רק אחרי התיקון היה אפשר להציג את הדגם.

הציגו רצף בן חמש תחנות לפי ימים, מבחירת הנושא ועד ההצגה.

_____
_____
_____

תרגיל 9 (Q009)

מדוע אסור להתחיל את רצף הזמן בהצגה, אף שהיא מוזכרת ראשונה?

_____
_____
_____

YECHEKEL YEHUDA
יחזקאל יהודה
חדר כושר למ״ח
למידה | תרגול | שאלות | הצלחה

תרגיל 10 (Q010)

איזה אירוע גרם לצורך בתיקון?

_____
_____
_____

תרגיל 11 (Q011)

מה היה התנאי שאִפשר את ההצגה?

_____
_____
_____

YECHEKEL YEHUDA
יחזקאל יהודה
חדר כושר למ״ח
למידה | תרגול | שאלות | הצלחה

תרגיל 12 (Q012)

הסבירו שני קשרים נפרדים והראו ראיה: בחירה והכנה, ושבירה ותיקון.

_____
_____
_____
_____
_____
_____

מדד הצלחה: לפחות ארבע מחמש משימות הסיום נכונות, ובהן האחרונה. בתוצר פתוח: לפחות שלושה מארבעה ממדים — אירועים מדויקים; סדר ומקביליות נכונים; שני קשרים מוסברים; ביסוס במילים מהטקסט בלי להמציא סיבה. אם טעיתם, חזרו לרמזים ופתרו שוב את הבדיקה החדשה לאחר עזרה.

לחזרה: H-002 — איתור מידע מפורש, קיים בספרייה המקומית. להמשך: H-004 — רעיון מרכזי בפסקה, מתוכנן; עדיין אינו קישור לחומר מאושר.

YECHEKEL YEHUDA
יחזקאל יהודה
חדר כושר למ״ח
למידה | תרגול | שאלות | הצלחה